SODBA SODIŠČA (občna seja)

z dne 5. oktobra 2004*

V zadevi C-475/01,

zaradi tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti na podlagi člena 226 ES, ki je bila vložena 6. decembra 2001,

Komisija Evropskih skupnosti, ki jo zastopata E. Traversa, zastopnik, in M. Condou Durande, zastopnica, z naslovom za vročanje v Luxembourgu,

tožeča stranka,

ob intervenciji

Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irska, ki ga zastopa K. Manji, zastopnik,

intervenient,

* Jezik postopka: grščina.

proti

Helenski republiki, ki jo zastopata A. Samoni-Rantou, zastopnica, in P. Mylonopoulos, zastopnik, z naslovom za vročanje v Luxembourgu,

tožena stranka,

SODIŠČE (občna seja),

v sestavi V. Skouris, predsednik, P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, C. Gulmann, J.-P. Puissochet in J. N. Cunha Rodrigues, predsedniki senatov, R. Schintgen, sodnik, F. Macken in N. Colneric, sodnici, in S. von Bahr (poročevalec), sodnik,

generalni pravobranilec: A. Tizzano,
sodna tajnica: L. Hewlett, glavna administratorka,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 15. januarja 2004

izreka naslednjo

Sodbo

1 Komisija Evropskih skupnosti s tožbo Sodišču predlaga, naj ugotovi, da Helenska republika s tem, da je za uzo določila nižjo trošarino, kot je določena za druge alkoholne pijače, ni izpolnila obveznosti, ki izhajajo iz člena 90, prvi odstavek, ES.

2 S sklepom predsednika Sodišča z dne 25. julija 2002 je bila Združenemu kraljestvu Velika Britanija in Severna Irska dovoljena intervencija v podporo predlogom Komisije. Ta država ni vložila pisne vloge in ni bila zastopana na obravnavi.

Pravni okvir

Skupnostna ureditev

3 Direktiva Sveta 92/83/EGS z dne 19. oktobra 1992 o uskladitvi strukture trošarin za alkohol in alkoholne pijače (UL L 316, str. 21) določa pravila za določitev trošarine za vsak proizvod, ki sodi na njeno področje uporabe. Tega določata člena 19 in 20 te direktive.

4 Člen 19 Direktive 92/83 določa:

„1. Države članice etilni alkohol obdavčijo s trošarino v skladu s to direktivo.

2. Države članice določijo svoje stopnje v skladu z Direktivo 92/84/EGS."

5 Člen 20 Direktive 92/83 določa:

„Za namen te direktive izraz etilni alkohol vključuje:

— vse izdelke iz tarifnih oznak KN 2207 in 2208 z vsebnostjo alkohola, ki presega 1,2 % vol., ne glede na to, ali so sestavni del izdelka, ki se uvršča v drugo poglavje KN,

— izdelke iz tarifnih oznak KN 2204, 2205 in 2206 z vsebnostjo alkohola, ki presega 22 % vol.,

— izdelke, ki vsebujejo žgane pijače, v raztopini ali ne."

6 Trošarina se določi v skladu s členi od 21 do 26 Direktive 92/83, člen 23 pa v določenih okoliščinah in za določene proizvode dopušča obdavčitev po nižjih trošarinskih stopnjah. Tako določa:

„Naslednje države članice lahko navedene izdelke obdavčijo po nižji trošarinski stopnji, ki je lahko pod najnižjo, vendar ne sme biti več kot 50 % nižja od standardne nacionalne stopnje za etilni alkohol:

[...]

2. Helenska republika janeževe žgane pijače iz Uredbe (EGS) št. 1576/89, ki so brezbarvne in z vsebnostjo sladkorja 50 gramov ali manj na liter in v katerih je najmanj 20 % vol. vsebnosti alkohola v končnem izdelku pridobljenega z destilacijo v 1000- ali manj litrskih tradicionalnih bakrenih kotlih za žganjekuho."

Nacionalna ureditev

7 Zakon št. 2127/93 je v grški pravni red prenesel Direktivo 92/83.

8 Osnovno stopnjo trošarine določa na približno 294.000 GRD za sto litrov čistega alkohola.

9 Člen 26 tega zakona pa določa 50-odstotno zmanjšanje te osnovne stopnje za uzo, tako da trošarina za ta proizvod znaša le 147.000 GRD na sto litrov čistega alkohola.

Predhodni postopek

10 Komisija je prejela različne pritožbe glede tega, da so grški organi uzo obdavčili po nižji trošarinski stopnji, medtem ko je obdavčevanje drugih alkoholnih pijač, kot so džin, vodka, viski, rum, tekila in žganje, manj ugodno.

11 Komisija je ob presoji, da ta razlika v stopnji ni v skladu s členom 90 ES, začela postopek zaradi neizpolnitve obveznosti države. Potem ko je Helensko republiko pozvala k predložitvi pripomb, je 10. avgusta 1999 izdala obrazloženo mnenje, s katerim je to državo članico pozvala, naj sprejme vse potrebne ukrepe, da bi se uskladila s tem mnenjem v roku dveh mesecev od njegovega prejema. Ker so grški organi prerekali očitano kršitev prava Skupnosti, je Komisija vložila to tožbo.

Tožba

12 Uvodoma je treba opozoriti, da je Komisija poudarila, da tožba temelji izključno na členu 90 ES in se ne nanaša na člen 23 Direktive 92/83. V teh okoliščinah dejstvo, da

Komisija ni vložila ničnostne tožbe zoper to določbo, ne vpliva na dopustnost te tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti.

13 Komisija zatrjuje, da je treba akte sekundarne zakonodaje Skupnosti razlagati in prenesti v notranji pravni red držav članic v skladu s pogodbo ES. Po njenem mnenju to pomeni, da obstoj določbe sekundarne zakonodaje, ki državam članicam dopušča, da nacionalni proizvod obdavčijo po nižjih trošarinskih stopnjah, teh nikakor ne oprosti obveznosti spoštovanja temeljnih načel iz te pogodbe, med katerimi je tudi načelo iz člena 90 ES. Komisija meni, da je Helenska republika, s tem ko je po nižjih trošarinskih stopnjah obdavčila le uzo, kršila člen 90, prvi odstavek, ES. Iz ustaljene sodne prakse Sodišča naj bi namreč izhajalo, da mora nacionalni sistem obdavčevanja, da bi se uskladil s členom 90 ES, v vsakem primeru preprečiti, da bi bili tuji izdelki obdavčeni bolj kot enakovrstni domači.

14 Helenska republika prereka očitek, da naj bi bila njena zakonodaja v nasprotju s pravom Skupnosti. Po njenem mnenju Komisija s tem, da je tožbo oprla le na člen 90 ES, ni upoštevala *lex specialis*, ki se v tem primeru uporabi, torej člena 23 Direktive 92/83, določbe, ki naj bi tej državi omogočila obdavčenje uza po nižji trošarinski stopnji. Helenska republika prereka tudi ugotovitev, da so uzo in druge alkoholne pijače, kot so džin, vodka in viski, enakovrstne.

15 V zvezi s tem je treba najprej opozoriti, da člen 23(2) Direktive 92/83 Helenski republiki dopušča obdavčevanje uza po trošarinski stopnji, ki je nižja od minimalne, vendar ne sme biti več kot 50 % nižja od standardne stopnje za etilni alkohol.

16 Ni sporno, da se je Helenska republika pri določitvi trošarinske stopnje za uzo v višini 50 % stopnje, predvidene za druge alkoholne pijače, sklicevala na člen 23(2) Direktive 92/83 in da je ob tem to določbo tudi spoštovala.

17 V takih okoliščinah tožba Komisije, s katero neposredno izpodbija stopnjo trošarine, s katero je Helenska republika obdavčila uzo na podlagi člena 23(2) Direktive 92/83, posredno, vendar nujno pomeni izpodbijanje zakonitosti te določbe.

18 Za akte institucij Skupnosti načeloma velja domneva zakonitosti, zaradi česar imajo pravne učinke toliko časa, dokler niso umaknjeni, razglašeni za nične v okviru ničnostne tožbe ali razveljavljeni v okviru postopka za sprejetje prehodne odločbe ali z ugovorom nezakonitosti (glej v tem smislu sodbi z dne 15. junija 1994 v zadevi Komisija proti BASF in drugim, C-137/92 P, Recueil, str. I-2555, točka 48, in z dne 8. julija 1999 v zadevi Chemie Linz proti Komisiji, C-245/92 P, Recueil, str. I-4643, točka 93).

19 Izjema od tega načela so akti, pri katerih so podane tako očitne in hude nepravilnosti, da jih pravni red Skupnosti ne more dopustiti, in za katere se šteje, da nimajo nobenega, niti začasnega pravnega učinka, in so torej pravno neobstoječi. Namen te izjeme je ohranitev ravnovesja med bistvenima, vendar včasih protislovnima zahtevama, katerima mora zadostiti pravni red, in sicer med stabilnostjo pravnih odnosov in spoštovanjem zakonitosti (zgoraj navedeni sodbi Komisija proti BASF in drugim, točka 49, in Chemie Linz proti Komisiji, točka 94).

20 Resnost posledic, ki se navezujejo na ugotovitev neobstoja akta institucij Skupnosti, terja, da je taka ugotovitev zaradi pravne varnosti mogoča le v zelo izjemnih primerih (zgoraj navedeni sodbi Komisija proti BASF in drugim, točka 50, in Chemie Linz proti Komisiji, točka 95).

21 Direktive 92/83 pa niti v celoti niti glede člena 23(2) ni mogoče šteti za tak neobstoječi akt.

22 Dodati je treba, da Svet te direktive ni umaknil in da člena 23(2) Sodišče ni razglasilo za ničnega ali neveljavnega.

23 V teh okoliščinah ima člen 23(2) Direktive 92/83 pravne učinke, za katere velja domneva zakonitosti.

24 Iz tega izhaja, da je Helenska republika, s tem da je ohranila v veljavi nacionalno ureditev, sprejeto na podlagi člena 23(2) Direktive 92/83, ki je v skladu s to določbo, izpolnila obveznosti, ki jih ima na podlagi prava Skupnosti.

25 Upoštevajoč zgoraj navedeno, je treba ugotoviti, da Helenska republika s tem, da je za uzo ohranila v veljavi nižjo trošarinsko stopnjo kot za druge alkoholne pijače, izpolnila obveznosti, ki jih ima po pravu Skupnosti.

26 Zato se tožba Komisije zaradi neizpolnitve obveznosti kot neutemeljena zavrne.

Stroški

27 V skladu s členom 69(2) Poslovnika se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. Komisija ni uspela, zato se ji v skladu s predlogi Helenske republike naloži plačilo stroškov. V skladu s členom 69(4), prvi pododstavek, tega poslovnika nosi Združeno kraljestvo kot intervenient svoje stroške.

Iz teh razlogov je Sodišče (občna seja) razsodilo:

1) Tožba se zavrne.

2) Komisiji Evropskih skupnosti se naloži plačilo stroškov postopka.

3) Združeno kraljestvo Velika Britanija in Severna Irska nosi svoje stroške.

Podpisi